

— **Vojaško oskrbovališče** v Ljubljani z vojaško bolnico vred se baje poteguje dunajska stavbinska družba „Union“.

— **V mestno hranilnico ljubljansko** vložilo je meseca oktobra t. l. 573 strank 194 146 gld. 20 kr. vzdignilo pa 420 strank 242.284 gld. 85 kr.

— **Ustrelil se je** v Zavodju nad Škofjeloško finančni nadpaznik iz Kranja. Povod samomoru ni znan.

Črtice iz Londona.

Kdor potuje po revnejših londonskih predmestjih, zapazi večkrat na pol podrte hiše, z zabitimi okni, ki imajo samo zgoraj za ped široko odprtino za svetlobo in zrak. Iz kletij, razsvetljenih s plinom, prihaja na ulico divje vpitje, in v nos vdari neprijeten duh spridene masti in raznovrstnih odpadkov. Nad vhodom visi napis: Postelje za moške po dva, štiri in šest penezov jedno noč.

To so londonska priprosta prenočišča, v kojih išče zavetja stotisuče najraznovrstnejših ljudi, umazancev, revežev in potepinov. Za šest penezov dobiš posteljo ločeno od družih, za štiri v skupni spalnici in za dva na leseni klopi, kjer si vsaj varen pred vremenom.

V spalnice ne sme iti nobeden pred določeno uro. Vsi morajo bivati v kleti, kjer ne sme po postavi nihče spati. Klet jim služi za shajališče po dnevu in za skupno kuhinjo; večina gostov si prinese namreč hrano iz mesta in jo pripravlja tukaj.

Kdor opazuje razpadajoča poslopja, ne bi verjel, da so gospodarjem in najemnikom zlati viri. Njihovi gospodarji so veleposestniki, v sredi mesta pripada jih mnogo princu valeskemu, lord Salisbury-ju in enakim gospodom. Poslopja donajajo dobro najemnino, dokler jih policija ne zapre radi varnosti, ni tedaj čudno, da se najemniki kmalu umaknejo v mesto in žive od obrestij.

Socijalistično navdahnjeni grofijski svet je sklenil Londončanom pokazati, kakšno da mora biti ljudsko prenočišče. Na Parker Street blizu Dinry Lane je napravil zelo nepripravno palačo „Model Lodging House“, katere ne morejo vzdrževati, ampak je le breme davkoplačevalcem. V tej stvari je pa Anglež zelo občutljiv, raje da sto funtov za kak milosrčen namen, kakor pa šiling v podobi davka v korist revnejših someščanov.

Od grofijskega sveta postavljeni zgled za ljudska prenočišča bi težko našel posnemalcev, če ne bi sklenil dobrosrčni plemenitaž, Lord Rowton na lastne stroške ponoviti poskus. Ta mož je bil prepričan, da bi se prenočevalcem v Londonu za navadno plačo lahko dajala tisočkrat boljša postrežba, in da bi vklub temu potrošena glavica donajala dobre obresti. Ni se bal v nevarnost staviti 400.000 goldinarjev. Postavil je ne daleč od mostu Vanahall novo prenočišče „Lord Rowton Lodging House“, v kojem lahko prenoči 400 ljudi. Spalnice so ločene, razsvetljene z elek-

trično lučjo in zračne; velika kuhinja, kadilnica in čitalnica so skupno. V hiši dobi se tudi kuhana hrana, tobak, pijača itd. Vse je bilo tako urejeno, da so kritiki trdili, da je prelepo.

Podjetje se je Lord Rowtonu posrečilo. Glavnica mu je donajala po pet odstotkov. Gostje so se navadili na snago in red, da se ne vrnejo nikdar več v prejšna prenočišča. Ustanovil je tudi delniško družbo, ki bo še letos postavila novo poslopje za 700 gostov. Na ta način bodo „Common lodging Houses“, sramota Londonu, kmalu izginila.

— **Dogodek na sejmu.** Ob zadnjem sejmu v Zagrebu je prišel neki obrtnik s svojim sinom na trg sv. Marka. Sinek je tu zagledal v blatu žepno uro in povedal očetu. Oče jo je pobral, očedil in nesel k policiji. Na sejmšči je šel ta obrtnik v neko gostilno in ondu dopovedoval, kako je uro našel. Mej pivci je bil jeden, kateremu je bila ura ukradena. Ta je začel sumiti, da mu je obrtnik uro ukradel, in potem neko slabšo uro izročil policiji. Stvar se je pa izročila sodišču. Sodniku se je pa zamenjanje ure zdelo tako neverjetno, da je obrtnika oprostil.

— **Eksplzija v premogovniku.** V premogovniku v Blackwelu so se vneli plini in je ubilo sedem delavcev.

— **Smrt blazneca.** Dimnikarja Alberta Prusa pripeljala je iz Vinkovca v Zagreb žena njegova, da ga izroči blaznici v Stenjevec. Ker ni imela nobenih spisov pri sebi, ga v blaznico niso vsprejeli. Peljala je moža v neki hotel. Tu je po noči jel besneti, da so morali poslati po policijo. Policija je odredila, da se blaznec pripelje v bolnico usmiljenih bratov. Ko so ga v bolnico pripeljali, se je blaznec mrtev zgrudil na tla.

— **Posestva zedinjenih držav.** Komisar Lamoreaux v Wašingtonu naznanja v svojem letnem poročilu, katerega je izročil tajniku notranjih zadev, da je naseljevanje na državna posestva v minolem letu zaostalo. S primero leta končujočega se 20. junija 1894, se je število prepisov zemljišč za 19 095 strank in za 6,016.685 akrov zemlje zmanjšalo. Seveda so se tudi dohodki tega urada v poslednjem letu znižali za 734 370 dolarjev. Prodalo se je zemljišč v obsegu 417.878 akrov, razdelilo pa 5,009.491 akrov. Skupna posest še ne naseljenih zemljišč znaša 513,818 888 akrov, katera so že odmerjena, in 285,245 607 akrov še ne odmerjenih zemljišč. Komisar priporoča, da naj se dovoli vsako leto 50.000 dol. za varstvo gozdov, in da naj se proglase strogejša postave v varstvo javnih gozdov.

— **Nekedanji jezuit** grof Hoensbroch prestopil je k evangelijski cerkvi in v zakon stopil z hčerjo nekega zborničnega predsednika v Washingtonu.

— **Velik vihar.** V Quaymasu v Ameriki je divjal grozovit pomorski vihar. Meksikanska ladija „Comet“ bila je ob skalovju razbita in se potopila, utonil je njen kapitan. Jednaka usoda zadela je večjo ladijo „Diego“ in 16 manjših, tudi parnik „Czar“ je pokončan. V La Paz je opustošenih 184 poslopij, pet oseb je usmrtenih.

— **Osemdesetletnico** sta praznovala, odkar sta bila poročena Francoz Louis Darwin in njegova žena, ta dva sta najstarejša zakonska dvojica v Zedinjenih državah. Francoz Darwin je sedaj star 107 let, njegova žena pa 101 leto. V zakon stopila sta leta 1815, torej ravno pred 80. leti. Odgojila sta sedem sinov in 5 hčera. Petero njujinih otrok je še pri življenju.

— **Kozlowski**, bivši poljski duhovnik, namerava čikaškega nadškofa Feehana tožiti in sicer zahteva 10.000 dolarjev odškodnine od njega, ker ga je suspendiral.

— **Ustanovitelj podpornega in penzijskega društva «Allmacht Gottes».** Te dni so na Dunaji obsodili stavbenega palirja Avgusta Buchta zaradi goljufije v petletno ječo. Ta poštenjak je že poprej bil zaradi goljufije zaprt 4½ leta. Oženjen je že drugič in je zabil doti obeh žen po 2000 gld. Zatoženec je bil osnoval podporno in penzijsko društvo, a bolje, le razglašal je, da ga je osnoval. To je uganjal zaradi tega, da je nekatere ljudij, ki so pri tem društvu iskali službe, osleparil za nekaj stotin goldinarjev.

— **Pretep mej inženjerjem in učiteljem.** V Ruskici na Ogerskem sta se sprla inženjer Pohlenau in učitelj Tatar in stepla. Inženjer je ukazal učitelja pripeljati v svoje stanovanje, od koder so ga žandarji na povelje višjega oskrbnika Rüdingerja odpeljali peš v Busko Banjo. Ondi so ga izpustili, ker se je neki župnik odločno zanj potegnil. Učitelj sedaj toži inženjerja in višjega oskrbnika, ki sta tako grdo z njim ravnala.

— **Ločitev zakona.** V Londonu je bila te dni obravnava zaradi ločitve zakona. Znano je, da v Angliji mora plačati veliko odškodnino, kdor kateri obljubi, da jo vzame, pa bi obljube svoje ne držal. V tej pravdi je soprog izpovedal, da je že pred poroko spoznal, da žena ne bode zanj, a jo je vzel le zaradi tega, ker bi sicer bil moral 1000 funtov šterlinga odškodnine plačati, ker je obljubil, da jo vzame. Mislil si je, da ga bode manj stalo, ako se pozneje loči od nje.

— **Krvav prizor v gledališči.** V Belfastu se je igrala igra, v kateri se irska vstaja dramatiški predstavlja. Ko pride izdajalec s policajem, je v zadnjem dejanju občinstvo jelo na oder metati jabelka, tobačnice, pipe in itd. Zavesa je pala in režiser je naznanil, da se igra konča, ker so trije igralci smrtnonevarno poškodovani, dvanajst drugih pa manj. Policija je že v gledališči več razsajačev prišla.

— **Otrovateljke.** V Hödunezö-Vasarhalyju na Ogerskem pride več žensk pred sodišče, ker so več ljudij otrovale. Lida Csordas-Nazy je že priznala, da je l. 1894. zastupila svojo mater. Mihaela Turi je priznala, da je zastupila svojo mater, svojo sestro in svojega moža. Samuela Kiss je priznala, da je zastupila neko deklico. Nadalje je izpovedala tudi neka Frančiška Bauman, da je zastupila prvega moža. Marija Szalai-Jäger je preskrbovala strup, Lidija Csordas-Nagy je posredovala. Otrovane osebe so prej zavarovale.

— **Raj za pivce** je Španija. Letos je zopet v nekaterih krajih tolika vina, da ga ne morejo spraviti. Nekateri kmetje puste grozdje na trti, ker se spravljane ne plača. Drugi pridelek dele z delavci, ki spravljajo. Arobavina to je 11½ litra velja 2 vinarja.

— **Pogumno delo poddesetnikovo.** Ob zadnjih orožnih vajah na Ogerskem pri Miškoleu je poddesetnik Kardos 60. pešpolka videl na cesti dečka, za njim pa v divjem diru dva splašena konja. Še malo časa in dečka bi bili povozili. Poddesetnik je skočil na cesto, zgrabil splašena konja za uzdi in ju toliko ustavil, da se je deček umaknil. Konj pa poddesetnik ni mogel dolgo držati. Vrgla sta ga na tla in je bil pri tem precej poškodovan. Odnegli so ga v bolnico, kjer je ozdravel. Te dni je bil odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem in imenovan četovodjo.

— **Ženitnina v rodbini Vanderbiltovi.** Vojvoda Marlborough in Konzula Vanderbilt sta minoli teden v sredo bila poročena. Poročal je škof v Long Islandu dr. A. N. Littbjaku, ki je gospico tudi krstil in birmal. Cerkev je bila ob tej priliki jako olepšana. Samo cvetlice so stale 25.000 dolarjev, vsa dekoracija cerkve je pa stala 125.000 dolarjev. Dote ima nevesta milijon funtov šterlinga. Poročena sta šla na potovanje sprva do konca pacifiške železnice po železnici, potem se peljeta s posebno Vanderbiltovo ladjo v Egipet in Evropo. Tovarišice so dobile na svatbi broše v podobi metulja s smaragdi in demanti, katerih je vsaka vredna 500 dolarjev, tovariši dobili so pa prsne igle s safiri.

— **Linčali so ju.** V kraju Jackson, Mo., v Ameriki je tolpa ljudi linčala zamorca. Oboroženi ljudje so se polastili zamorca Wiliama Hendersona, katerega je šerif tiral v ječo. Odvlekli so ga in na bližnje drevo obesili, na kar so linčarji razšli. Zamorca je šerif prijel zaradi surovega napada na 14letno belopoltno deklico. Zamorca Jeff Elisa, kateri je 17letno belopoltno dekle nesramno napal vpričo male sestre so 16. oktobra po noči v Braden pripeljali. Obstal je svoje peklenko dejanje in dekle ga je spoznalo. Ko ga je policaj hotel pripeljati v Lomerwile, mu ga je iztrgalo kakih 300 oboroženih mož. Zamorec je moral poklekiniti, moliti in vse povedati, kako je z deklico napravil, kako je svojo ženo do smrti mučil in pred nekaj meseci zažgal stanovanje gospe Harrol, kjer je ona in dve hčeri zgoreli. Nato so zamorceu porezali ušesa, nos in prste na rokah, potem ga obesili na bližnji brzojavni drog, na prsi mu pripeli listek z napisom: „Nihče ne sme truplo sneti pred solčnim zahodom, drugače zapade smrtni kazni.“ Kasneje so truplo sneli in mu odsekali glavo in jo vrgli pred hišo neke mlado deklice, katero je skušal zlorabiti.

— **Tudi strijc Sam znižuje zaslužke.** V pristanišču amerikske mornarnice v Brooklynu izdeluje 34 žen zastave in prapore za zvezne države. Te delavke so imele do 1. julija po 1.50 dolarjev na dan, takrat so jim napovedali, da bodo njih zaslužki na 1.05 dolarjev, in res se je to zgodilo. Šivilje so sedaj z znižanim zaslužkom zelo nezadovoljne in se nekaj govori, da bodo delo popustile.

— **Roparski morilec usmrten.** Harry Lyons je bil 11. oktobra za njegov zločin roparskega umora kaznovan z smrtjo na vešalih. Lyons in Cornelius Brien sta dne 9. februarja napadla gledališkega slikarja Albert B. Masona v West Van Buren Str., ga oropala in smrtno ranila. Plen roparjev je bila zlata ura z verižico in mali znesek denarja. Mason je umrl vsled dobljene rane dne 13. febr., mož je bil oženjen in zapustil 16letnega sina. Dne 25. maja sta bila obsojena Lyons na smrt, Brien pa na 20 let ječe. Lyons je šel pod vešala spokorjen, v roki je držal razpelo in za duhovnom izgovarjal molitev. Nekaj trenutkov kasneje je Lyons v belej obleki pal v globino z vrvjo za vratom in bil v štirih in pol minutah mrtev. Usmrteni je bil 27 let star.

— **Požar v Ameriki.** Okraj Mooreton v Ameriki je obiskal 6. oktobra grozovit požar. Prizadeti so, tudi nekateri Slovenci. Pogorela so posestva: Jos. Mukovič-u, Mih. Černik-u Mat. Wertin-u, Štefan Radovič-u; zadnji imel je hotel. Vsi ti so bili lastniki večjih iz kamena zidanih hiš. Razun teh zgorelo je še več manjših poslopij. Škode je 30.000 dolarjev, zavarovalnina pokrije dobro polovico te izgube.

— **Rop.** Pet našemljenih tatov ustavilo je 7. oktobra po noči električno železnico v Čikagu. Dva izmed tatov sta držala inženirja in sprevodnika, dočim so ostali trije ropali potnike. Osemnajstim potnikom so bile vkradene ure in več stotin dolarjev.

— **Nesreča v amerikanskem rudniku.** Grozna eksplozija je nastala 7. okt. v rudniku v Wilkesbarre. Takoj bilo je vbitih pet inženirjev, poleg teh pa se troje premo-garjev, katerih imena so doslej nepoznana. Sodi se, da morajo biti ponesrečenci Ogri.

— **Ukradeni akti.** Nepoznani ljudje so odnesli iz sodnijskega poslopja v Hamburghu v Kansasu veliko dokumentov. in drugih aktov ter jih sežgali. V bližnjem zasedanju prišlo bi na vrsto mnogo toženih oseb, po številu 102, pa nobeden izmed teh ne bo pozvan pred sodnijo, ker sedaj nimajo dokazov.

— **Velika nesreča.** Pogorel je most Northern ameriške pacifične železnice. Ko so ga jeli popravljati, preobrnil se je neki hlood in padel s tako močjo, da se je prostor, kjer so delavci bili, zazibal in jim je vsled tega zmanjkalo tal, da so vsi popadali v skalnati prepad, globok 60 čevljev. 4 delavci so mrtvi.

— **Nesreča na električni železnici.** V bližini mesta Pittsburg je 13. oktobra skočil voz električne železnice iz tira, uzrok temu je zlomljenje zavore, usmrtena sta bila dva delavca Carnegievne tovarne in nepoznana 30letna žena, devet oseb je ranjenih.

— **V pijanosti prodal ženo.** V Jermynu v Ameriki so imeli Madjari neko slavnost. Ves dan so pili, proti večeru pa je bil Aleck Malzollock tako pijan, da ni mogel več pošteno misliti; v tem stanju je kričal in ponujal v prodajo svojo mlado ženo za 25 centov. Njegov rojak Polločk mu je dal „kvoder“ in zagotavlja, da je žena njegova.

— **Nesreče na železnicah v Ameriki.** V Newarku se je dogodila v torek 15. okt. ob 7. uri na progi New Jersey Central železnici, kjer križa Lawrence Str. grozna nesreča, dva moža sta bila povožena in usmrtena. Ker je bila ograja čez cesto odprta sta šla čez progo Patrick O'Connor, 35 let star, manager Roples Supply Comp., in Peter Keller, 30 let star, službujoč pri Connor. Komaj sta dospela sredi tira jo prisopiha ekspresni vlak in ju podere. Connor je bil raztrgan v dva dela in takoj usmrten. Keller je bil tako hudo poškodovan, da je med potjo umrl, ko so ga nesli v bolnišnico sv. Mihaela. Železnica je odgovorna za to nesrečo. Na progi Western Novi Jork & Pennsylvania železnice je 15. oktobra zjutraj skočil tovorni vlak iz tira blizo postaje Eldred, Pa. Lokomotiva in 11 voz je palo raz nasip in se razbili. Kurilec je ostal na mestu mrtev, vodja vlaka in zaviralec sta hudo poškodovana. Na progi Pennsylvania železnice, miljo od Altore, sta 16. oktobra trčila iz tira osobni in tovorni vlak. Kurilec in zaviralec sta usmrtena, trije služabniki in dva potnika pa poškodovani. Obe lokomotivi in več voz je razbitih.

— **Žareč dež.** V tovarni za železo Jones & Laughlin v Frunstownu v Ameriki se je 14. okt. zjutraj vtila na delavce žareča ruda. Štirje delavci so bili tako hudo poškodovani da ne bodo okrevali, štirje drugi delavci so težko poškodovani. Delavci so zjutraj delali v tovarni, kar se hkrati preobrne topilna peč in šestnajst ton raztopljene rude se je razlilo na dvajset delavcev, kateri so delali v malej globini pod pečjo. Nesrečniki so kriče bežali narazen, nekaterim je žareča ruda do kosti vse prežgala. Tovarna je le neznatno poškodovana. Ubogi delavci so pač povsodi v nevarnosti, ko se trudijo za potrební zaslužek.

— **220 hiš pogorelo.** V Aligers pri Novem Orleansu v Ameriki je pričelo dne 19. oktobra pozno po noči goreti. Pogorelo je 220 hiš, škoda znaša 400.000 dolarjev, a le malo je bilo zavarovanih. Ogenj je nastal v prodajalnici italijanskega trgovca s sadjem, ljudstvo je sumničilo, da je ta človek nalašč zažgal, ako ga ne bi policaji prijeli in v zapor odpeljali, bi bil gotovo linčean od razjarjenega ljudstva.

— **Nesreča v rovu.** V premogokopu, 2½ milje od Story City v Ameriki so 13. oktobra žrtvovali svoje življenje štirje delavci. V hiši kjer stoje stroji, pri vrodu v rov je nastal dne 12. oktobra zvečer ogenj, rovi so se hitro napolnili z dimom, štirje delavci niso mogli uteči groznej smrti. Žica na katerej je pritrjena vspenjača, je bila vsled ognja pokvarjena. Nesrečni ljudje so skušali ubežati groznej osodi po drugem rovu, ali gost dim jim je to preprečil. Jeden za drugim so popadali na tla in se zadušili. Nesreče je kriv strojevodja, ker je stroj zakuril in odšel, blizo nahajajoči les se je vnel in ogenj segal proti rovu.

— **Nesreča v tovarni.** Streha tovarne „Cleveland Rolling Mill Company“ Cleveland v Ameriki se je minolo noč udrla in bilo deset delavcev pokopanih pod težkimi kupi. Trije delavci so bili usmrteni, drugi pa težko poškodovani. Uzrok, zakaj se je streha udrla ni znan.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 9. nov. t. l.: 52, 89, 24, 43, 87.

V Trstu dne 9. nov. t. l.: 21, 78, 18, 62, 9.

V Pragi dne 13. nov. t. l.: 66, 86, 87, 35, 2.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 30. okt. 1895. Pšenica gld. 7.60 kr., rž gld. 6.75 kr., ječmen gld. 6.50 kr., oves gld. 6.80 kr., ajda gld. 8.— kr., proso gld. 6.50 kr., turšica gld. 6.90 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 12.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Jubilejske ustanove

Podpisana zbornica razpisuje za leto 1895. osem cesar Francišek-Jožefovih ustanov po 25 gold. za onemogle obrtnike vojvodine Kranjske.

Prošnje naj se vpošljejo zbornici do 20. novembra t.l. in priloži naj se jim od župnijskega in občinskega urada potrjeno dokazilo, da je prositelj kak obrt samostojno (na svojo roko) izvrševal, da zdaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1895.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Ravnokar je izšla v zalogi J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani

Velika in Mala

PRATIKA

za prestopno leto
1896.

➡ Samo tista je prava J. Blasnikova „Pratika“, ki ima na prvi strani podobo sv. Jožefa, kot uradno potrjeno varstveno znamko.